

เดินไป ปั่นไป

bike
walk

9-10 March 2018

Thailand Bike and Walk Forum

การประชุมการส่งเสริมการเดินทางและการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน

Mode Shift : Bike & Walk to Public Transport Connection

ผลกระทบต่อสิทธิผู้ใช้จักรยานบนถนนในประเทศไทย
กรณีไม่มีใบขับขี่จักรยาน (User rights
impact the road bike in Thailand no
license case.)

สถาบันการเดินและการจักรยานไทย

Thailand Walking and Cycling Institute

ผู้นำเสนอ นายเจษฎา ไชยตา

1. บทนำ

ตามมาตรา 4 (32) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 “ใบอนุญาตขับขี่” หมายความว่า ใบอนุญาตขับรถยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ใบอนุญาตสำหรับคนขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถจ้าง ใบอนุญาตขับขี่ตามกฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อน และ ใบอนุญาตผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่ง

สถาบันการเดินและการจักรยานไทย

Thailand Walking and Cycling Institute

วัตถุประสงค์

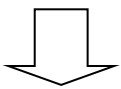
1. เพื่อศึกษาทำความเข้าใจถึงผลกระทบต่อสิทธิผู้ใช้จักรยานบนถนนในประเทศไทยกรณีไม่มีใบขับขี่จักรยานว่ามียังไงบ้างและมีอะไรที่เป็นผลกระทบในแง่บวกอะไรที่เป็นผลกระทบแง่ลบ
2. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อสิทธิผู้ใช้จักรยานบนถนนในประเทศไทยกรณีไม่มีใบขับขี่จักรยานมีองค์ประกอบอย่างไร
3. เพื่อนำผลการศึกษามาเผยแพร่แก่ผู้ใช้จักรยานทั่วประเทศให้ทราบ
4. เพื่อให้ทราบถึงแนวทางแก้ไขและส่งเสริมการแก้ปัญหาผลกระทบต่อสิทธิผู้ใช้จักรยานบนถนนในประเทศไทยกรณีไม่มีใบขับขี่จักรยานพร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะ
5. เพื่อนำไปสู่การปรับวัฒนธรรมจักรยานของประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย(Research Framework)

ผลกระทบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อสิทธิผู้ใช้จักรยานบนถนนในประเทศไทยกรณีไม่มี
ใบขับขี่จักรยาน

1. ปัญหาผลกระทบสิทธิในการต่อสู้คดีการจราจรอาจถูกกล่าวหาว่าประมาทเพราะไม่มีใบอนุญาตขับขี่เป็นตัวการันตีความสามารถในการขี่จักรยาน
2. การไม่มีใบขับขี่จักรยาน อาจทำให้มีปัญหาสำหรับผู้ใช้จักรยานในทางกฎหมาย หรือการเรียก หรือฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากคู่กรณี
3. ขาดเอกสารแสดงถึงความสามารถในการขับขี่จักรยาน
4. กรณีเทียบเคียงการรับผิดชอบของประกันภัยจะรับผิดชอบต่อผู้เอาประกันจะต้องพกพาใบขับขี่ในขณะเกิดเหตุเท่านั้น

กรอบแนวคิดการวิจัย(Research Framework) (ต่อ)

5. การตีความ(จักรยานเป็นยานพาหนะในการขนส่งหรือไม่กรณีศึกษาการนำรถจักรยานไปขนยาเสพติด)

6. ขาดการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในกฎกติกาในการขี่จักรยานด้วยเหตุไม่มีการทำใบขับขี่

1. ทราบผลกระทบต่อสิทธิผู้ใช้จักรยานบนถนนในประเทศไทยกรณีไม่มีใบขับขี่จักรยาน
2. ทราบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อสิทธิผู้ใช้จักรยานบนถนนในประเทศไทยกรณีไม่มีใบขับขี่จักรยาน
3. นำผลการศึกษามาเผยแพร่แก่ผู้ใช้จักรยานทั่วประเทศให้ทราบ
4. ได้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงาน
5. นำไปสู่การปรับวัฒนธรรมจักรยานของประเทศไทย

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ(Documentary research) โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความวิชาการ งานวิจัย วารสาร กฎ ข้อบังคับ ด้านกฎหมายและข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญสรุปเนื้อหาที่จะศึกษาได้ดังนี้

ผลกระทบต่อสิทธิผู้ใช้จักรยานบนถนนในประเทศไทยกรณีไม่มีใบขับขี่ จักรยานว่ามีอย่างไรบ้างและมีอะไรที่เป็นผลกระทบในแง่บวกอะไรที่เป็นผลกระทบแง่ลบและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อสิทธิผู้ใช้จักรยานบนถนนในประเทศไทยกรณีไม่มีใบขับขี่จักรยานมีองค์ประกอบอย่างไร ทั้งนี้การศึกษาจะอยู่ในกรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2557 (ฉบับชั่วคราว) โดยเทียบเคียงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประมาณ

วิธีการศึกษา(ต่อ)

กฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่ง กฎหมายจราจร กฎหมายคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ กฎหมายประกันสังคม กฎหมายประกันภัย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อสิทธิผู้ใช้จักรยานบนถนนในประเทศไทย กรณีไม่มีใบขับขี่จักรยาน

การรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ได้แก่เอกสาร ตำรา บทความวิชาการ งานวิจัย วารสาร กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ผลเป็นเชิงคุณภาพใช้วิธีการบรรยายเชิงพรรณนา

Thailand Walking and Cycling Institute

ผลการศึกษา

จากการศึกษาถึงผลกระทบต่อสิทธิผู้ใช้จักรยานบนถนนในประเทศไทย กรณีไม่มีใบขับขี่จักรยานสามารถแบ่งได้ 7 ประเด็นดังนี้

1. กระทบสิทธิในการต่อสู้ทางคดีโดยอาจถูกกล่าวหาว่าประมาทเพราะไม่มีใบอนุญาตขับขี่จักรยานเป็นตัวการันตีความสามารถในการขับขี่
2. การไม่มีใบขับขี่จักรยาน อาจทำให้เกิดปัญหาสำหรับผู้ใช้จักรยานในทางกฎหมาย หรือการเรียกร้องสิทธิหรือฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากคู่กรณี
3. ขาดเอกสารแสดงถึงความสามารถในการขับขี่จักรยาน
4. กรณีเทียบเคียงการรับผิดชอบของบริษัทผู้รับประกันภัยจะรับผิดชอบต่อผู้เอาประกันภัยจะต้องพกพาใบขับขี่ในขณะเกิดเหตุเท่านั้นหรือไม่

ผลการศึกษา(ต่อ)

5. การตีความจักรยานเป็นยานพาหนะในการขนส่งหรือไม่
กรณีศึกษาการนำรถจักรยานไปขนยาเสพติด

6. ขาดการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในกฎกติกาในการขี่จักรยาน
ด้วยเหตุไม่มีการทำใบขี่เป็นต้นเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

7. ผลกระทบต่อสิทธิผู้ขี่จักรยานในกรณีที่มีใบขี่จักรยาน

กรณีผลกระทบต่อสิทธิผู้ขี่จักรยานในกรณีที่มีใบขี่จักรยานมีทั้งผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในที่นี้คณะผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 ประเด็นดังนี้

ผลการศึกษา(ต่อ)

1. กรณีผลกระทบต่อสิทธิผู้ขับขี่จักรยานในแง่สนับสนุน

การทำใบขับขี่จักรยานนั้นเป็นเรื่องที่ดีซึ่งการกำหนดอายุของผู้ใช้จักรยานบนถนนหรือทางสายหลักจะเป็นการกำหนดในเรื่องความปลอดภัยของผู้ขับขี่ซึ่งสามารถทำได้โดยการใช้พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.2522 มารองรับในการบังคับใช้ ประชาชนที่จะเข้ารับใบอนุญาตจะต้องมีการอบรมในเรื่องกฎจราจรทำแบบทดสอบโดยหลักการจะคล้ายกับการทำใบอนุญาตขับขี่รถยนต์หรือจักรยานยนต์ และอาจมีการอบรมความรู้เพิ่มเติมในการใช้ทางร่วมกับรถทั่วไป

ผลการศึกษา(ต่อ)

2. กรณีผลกระทบต่อสิทธิผู้ขับขี่จักรยานในแง่ไม่สนับสนุน

การมีใบขับขี่ถือว่าเป็นแนวคิดผิดพลาดอีกทั้งในส่วนของอันตรายที่เกิดจากผู้ขับขี่ก็มีความเป็นไปได้ต่ำอีกด้วยจึงต้องมาคิดในเรื่องเจตนาของการมีใบขับขี่ การที่จักรยานยนต์และรถยนต์ต้องมีใบขับขี่เพราะว่าการขับพาหนะที่มีเครื่องยนต์เป็นพาหนะที่มีอันตรายถ้าหากควบคุมมันได้ไม่ดีมันก็จะอันตรายเกิดความเสียหายทรัพย์สินและชีวิตคนอื่นได้ภาครัฐจึงต้องมีการทำใบอนุญาตขับขี่ เพื่อรับรองว่าคนที่ครอบครองสามารถใช้งานควบคุมมันได้อย่างถูกต้องนี้คือเจตนาของการที่มีใบขับขี่ออกมาแต่ในช่วงของจักรยานนั้น มองว่าเป็นพาหนะที่ไม่มีเครื่องยนต์ดังนั้นจึงทำอันตรายได้ค่อนข้างน้อยมากโอกาสที่จะบาดเจ็บถึงตายไม่ได้สูง ทำให้มาตรการดังกล่าวไม่เป็นไป ตามหลักการที่ทำให้เกิดใบขับขี่รถยนต์

บทสรุป

ผลกระทบต่อสิทธิผู้ใช้จักรยานบนถนนในประเทศไทยกรณีไม่มีใบขับขี่จักรยานสรุปได้ดังนี้

๑. กรณีผลกระทบต่อสิทธิผู้ขับขี่จักรยานในแง่สนับสนุน

การทำใบขับขี่จักรยานนั้นเป็นเรื่องที่ดีซึ่งการกำหนดอายุของผู้ใช้จักรยานบนถนนหรือทางสายหลักจะเป็นการกำหนดในเรื่องความปลอดภัยของผู้ขับขี่ซึ่งสามารถทำได้โดยการใช้ พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มารองรับในการบังคับใช้ประชาชนที่จะเข้ารับใบอนุญาตจะต้อง มีการอบรมในเรื่องกฎจราจรทำแบบทดสอบโดยหลักการจะคล้ายกับการทำใบอนุญาตขับขี่รถยนต์หรือจักรยานยนต์และอาจมีการอบรมความรู้เพิ่มเติมในการใช้ทางร่วมกับรถทั่วไป การที่ยกเลิกใบขับขี่จักรยานไปนั้นเป็นการตัดโอกาสแก่ผู้ขับขี่จักรยานในการที่จะได้รับการทดสอบความรู้ความสามารถในการขับขี่จักรยานถ้าผู้ขับขี่จักรยานไม่มีใบขับขี่จักรยานก็จะมี การรับรองความสามารถในการขับขี่และรับรองในเรื่องความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจรว่าด้วยเรื่องจักรยานทำให้เกิดการเสียเปรียบคู่กรณีเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นบนท้องถนน

บทสรุป(ต่อ)

๒. กรณีผลกระทบต่อสิทธิผู้ขับขี่จักรยานในแง่ไม่สนับสนุน

การมีใบขับขี่ถือว่าเป็นแนวคิดผิดพลาดอีกทั้งในส่วนของอันตรายที่เกิดจากผู้ขับขี่ก็มีความเป็นไปได้ต่ำอีกด้วยจึงต้องมาคิดในเรื่องเจตนาของการมีใบขับขี่การที่จักรยานยนต์และรถยนต์ต้องมีใบขับขี่เพราะว่าการขับพาหนะที่มีเครื่องยนต์เป็นพาหนะที่มีอันตรายถ้าหากควบคุมมันได้ไม่ดีมันก็จะอันตรายเกิดความเสียหายทรัพย์สินและชีวิตคนอื่นได้ภาครัฐจึงต้องมีการทำใบอนุญาต ขับขี่เพื่อรับรองว่าคนที่ครอบครองสามารถใช้งานควบคุมมันได้อย่างถูกต้องนี่คือเจตนาของการที่มีใบขับขี่

ออกมาแต่ในช่วงของจักรยานนั้นมองว่าเป็นพาหนะที่ไม่มีเครื่องยนต์

บทสรุป(ต่อ)

๒. กรณีผลกระทบต่อสิทธิผู้ขับขี่จักรยานในแง่ไม่สนับสนุน (ต่อ)

ดังนั้นจึงทำอันตรายได้ค่อนข้างน้อยมากโอกาสที่จะบาดเจ็บถึงตายไม่ได้สูง ทำให้มาตรการดังกล่าวไม่เป็นไปตามหลักการที่ทำให้เกิดใบขับขี่รถยนต์ขึ้นกรณีถ้าอยากจะมีใบขับขี่มันคงต้องมีเหตุผลอื่นอย่างเช่นทำเพื่อกระตุ้น สนับสนุนให้คนออกมาสัญจรใช้จักรยานกันอย่างตอนนี้มีกระแสสังคมออกมาบอกว่าถนนไม่ใช่พื้นที่ของจักรยานคนบางคนอ้างว่าจักรยานไม่เห็นต้องมีใบขับขี่เลยจักรยานไม่เห็นต้องเสียภาษีเลยบอกว่าถนนไม่ใช่พื้นที่ของจักรยานถ้าเกิดเราเอาเรื่องของใบขับขี่จักรยานมาใช้เป็นตัวยืนยันว่าถนนเป็นพื้นที่ๆ จักรยานขี่ได้จริงตรงนี้ก็ช่วยส่งเสริมว่าถนนก็เป็นพื้นที่ของจักรยานเช่นกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำประชาพิจารณ์ในส่วนของคุณสมบัติข้อเสียทั้งในกรณีผลกระทบต่อสิทธิผู้ใช้จักรยานบนถนนในประเทศไทยกรณีไม่มีใบขับขี่จักรยานและผลกระทบต่อสิทธิผู้ใช้จักรยานบนถนนในประเทศไทยกรณีมีใบขับขี่จักรยานเพื่อจะเป็นข้อมูลในการให้ผู้จัดการระบบควรมีการให้ใช้ถนนร่วมกันได้ในส่วนของการสร้างระบบที่ดีนั้นต้องทำให้เกิดความปลอดภัย โดยยกตัวอย่างการจัดการจักรยานที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ซึ่งมีการปรับถนนให้รองรับจักรยานก่อน มีการออกแบบระบบไปคู่กับการเทรนให้คนรู้จักกฎระเบียบ สร้างวัฒนธรรมการขับขี่ และความรู้ในเรื่องสัญลักษณ์ต่างๆ จนถึงอุปกรณ์จักรยานที่ทำให้มีราคาถูกลงด้วย ทำเลนจักรยานที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้คนมาใช้จักรยานมากขึ้นและควบคุมราคาอุปกรณ์ต่างๆ ตัวอย่างเช่น หมวกกันน็อคมันควรมีการควบคุมให้หมวกกันน็อคที่ใช้ได้ตามมาตรฐาน มีราคาถูก มันควรเป็นสวัสดิการสังคมอย่างหนึ่งด้วยซ้ำเพราะมันคือความปลอดภัย ดังนั้นจักรยานพวกนี้ควรมีราคาที่ถูกลงเพื่อให้คนเข้าถึงได้ง่ายเป็นส่งเสริมให้หันมาใช้จักรยานเมื่อองค์ประกอบทุกอย่างมันครบแล้วมาตรการในการใช้กฎหมายควบคุมจึงจะตามมา

ติดต่อผู้นำเสนอ

- บุญเลิศ โพธิ์ขำ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม เบอร์โทร 084-6012183
- เจษฎา ไชยตา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
- สุรศักดิ์ แสนพรหม คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ขอบคุณครับ